

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут будівництва та архітектури

03-10-264

СИЛАБУС SYLLABUS	Економіка охорони праці	
	Economics of occupational health and safety	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	ВК.4.2	
Освітній рівень Level of Education	Другий(магістерський)	
	Second (master's)	
Галузь знань Field of Knowledge	26	Цивільна безпека Civil security
Спеціальність Field of Study	263	Цивільна безпека Civil security
Освітня програма Degree Programme	Охорона праці	
	Occupational health and safety	

РІВНЕ -2025

Силабус навчальної дисципліни «Економіка охорони праці» для здобувачів вищої освіти ступеня «магістр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Охорона праці», спеціальності 263 «Цивільна безпека». Рівне. НУВГП. 2025. 11 стор.

ОПП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/20909>

Розробник силабусу: Довбенко Тетяна Олександрівна, канд. техн. наук, доцент, доцент

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 14 від "04" березня 2025 року

Завідувач кафедри: Кухнюк Олег Миколайович,
канд. техн. наук, доцент

Керівник (гарант) ОП: Кухнюк Олег Миколайович,
канд. техн. наук, доцент

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ «Будівництва та архітектури»

Протокол № 6 від "18" березня 2025 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІБА: *Макаренко Руслан Миколайович, канд. техн. наук, професор*

Попередня версія силабусу (вказати шифр)

© НУВГП, 2025

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Ступінь вищої освіти	магістр
Освітня програма	Охорона праці
Спеціальність	263 Цивільна безпека
Рік навчання, семестр	1-й рік, 2 семестр/ 1-й рік, 2 семестр
Кількість кредитів	4
Лекції:	22 годин/ 2 години
Практичні заняття:	18 годин/ 12 годин
Самостійна робота:	80 годин/106 годин
Курсова робота:	ні
Форма навчання	денна/заочна
Форма підсумкового контролю	залік
Мова викладання	українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА

ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА

Лектор

*Довбенко Тетяна Олександрівна, доцент,
канд. техн. наук, доцент кафедри охорони
праці та безпеки життєдіяльності*

Вікіситет
ORCID

вказується URL: <http://wiki.nuwm.edu.ua/>
<http://orcid.org/0000-0001-7103-9656>

Мета та завдання
<p>Мета вивчення дисципліни – формування у здобувачів системи теоретичних знань та практичних вмінь (навичок) щодо економічних методів управління охороною праці суб'єкта господарювання, способів планування та механізмів реалізації заходів з безпеки праці, а також розрахунку економічної ефективності.</p> <p>Завдання вивчення дисципліни полягає у засвоєнні ключових термінів з економіки охорони праці з урахуванням міжнародних стандартів, вивчення основних принципів організації та ефективності управління, вміння аналізувати соціально-економічні аспекти охорони праці, оцінювати величину збитків в результаті настання нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві.</p>
<p>Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів</p>
<p>https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=7364</p>
<p>Передумови вивчення* (місце освітнього компонента в структурно-логічній схемі)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Безпека праці в будівельній галузі; - Безпека праці на транспорті; - Безпека праці в лісовій та деревообробній галузі
<p>Компетентності</p>
<p>ЗК-3 - здатність приймати обґрунтовані рішення.</p>
<p>Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)</p>
<p>ПРН-8 - здійснювати техніко-економічні розрахунки заходів у сфері професійної діяльності.</p>
<p>Структура та зміст освітнього компонента</p>
<p style="text-align: center;"><u>Модуль 1</u> <u>Змістовий модуль 1</u></p>
<p>Тема 1. Економічна безпека: сутність та умови формування 1. Поняття економічної безпеки підприємства. 2. Об'єкти, суб'єкти та цілі економічної безпеки підприємства. 3. Складові економічної безпеки підприємства. 4. Внутрішні компоненти системи економічної безпеки. 5. Зовнішні компоненти системи економічної безпеки. 6. Основні елементи економічної безпеки.</p>
<p>Тема 2. Система управління економічною безпекою підприємства 1. Сутність системи ЕБП та рівні її розвитку. 2. Принципи формування ЕБП та її ознаки. 3. Внутрішні та зовнішні загрози ЕБП. 4. Економічні підходи до забезпечення ЕБП.</p>
<p>Тема 3. Методика забезпечення економічної безпеки підприємства.</p>

1. Організація системи ЕБП. 2. Інформаційно-аналітичне забезпечення системи управління ЕБП. 3. Стратегічне та інноваційне забезпечення системи управління ЕБП.

Тема 4. Сучасні методи забезпечення ЕБП.

1. Методичні підходи до оцінювання ЕБП. 2. Заходи забезпечення економічної безпеки в Україні. 3. Міжнародні стандарти забезпечення ЕБП. Змістовний модуль 2. Законодавство в сфері економічного регулювання безпеки гігієни виробничих процесів

Тема 5. Джерела фінансування на заходи щодо поліпшення умов та охорони праці.

1. Забезпечення єдиного підходу до управління системою охорони праці та здоров'я, промислової безпеки відповідно вимог міжнародного стандарту ISO 45001. 2. Постійний аналіз, удосконалення та підвищення результативності у сфері охорони праці та здоров'я, промислової безпеки 3. Створення системи моніторингу та оцінки ризиків, а також ефективного управління цими ризиками 4. Включення цілей і завдань охорони праці, промислової безпеки в бізнес-плани, стратегії та процеси 5. Забезпечення відкритої і прозорої комунікації з питань охорони праці. 6. Політика забезпечення співробітників необхідними ресурсами і знаннями для ефективного виконання обов'язків 7. Співпраця з постачальниками, клієнтами, підрядниками та партнерами по бізнесу.

Змістовий модуль 2

Тема 6. Інвестиційна політика в сфері охорони праці

1. Розподіл функцій управління інвестиційним процесом і відповідних прав та відповідальності між керівними структурами п'яти рівнів (державного, галузевого, регіонального, муніципального і підприємства). 2. Побудова вибіркової та адресної системи фінансування інвестиційних проектів. 3. Реалізація "самофінансування" інвестиційних і господарських рішень підприємствами і регіональними органами влади у разі скорочення бюджетного фінансування. 4. Активізація банківської системи кредитування учасників інвестиційного процесу. 5. Комплексний аналіз економічних, екологічних і соціальних наслідків здійснення великомасштабних інвестиційних програм. 6. Реструктуризація і репрофільювання підприємств, що не забезпечують конкурентоспроможності в ринковій системі господарювання

Тема 7. Адміністративні засоби стимулювання безпеки гігієни виробничих процесів

1. Закон України про охорону праці. 2. Закон України про державне соціальне страхування. 3. Нормативно-правові акти з охорони праці.

Тема 8. Сучасні світові підходи до підвищення економічної стабільності підприємства з урахуванням питань охорони праці. 1. Економічні складові впливу на безпеку гігієни виробничих процесів у країнах ЄС. 6 2. Економічні складові впливу на безпеку гігієни виробничих процесів у США. 3. Економічні складові впливу на безпеку гігієни виробничих процесів у країнах Кореї та Японії.

Структура навчальної дисципліни

Назва модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л.	пр.	лаб.	сам. роб		л	пр	лаб	сам.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1										
Тема 1. Економічна безпека: сутність умови формування	14	2	2	-	10	19	2	2	-	15
Тема 2. Система управління економічною безпекою підприємства	14	2	2	-	10	16	-	1	-	15
Тема 3. Методика забезпечення економічної безпеки підприємства.	14	2	2	-	10	17	-	2	-	15
Тема 4. Сучасні методи забезпечення ЕБП	16	4	2	-	10	16	-	1		15
Змістовий модуль 2										
Тема 5. Джерела фінансування на заходи щодо поліпшення умов та охорони праці	16	4	2	-	10	17	-	2		15
Тема 6. Інвестиційна політика в сфері охорони праці	18	4	4	-	10	12	-	2	-	10

Тема 7. Адміністративні засоби стимулювання безпеки гігієни виробничих процесів	14	2	2	-	10	11	-	1	-	10
Тема 8. Сучасні світові підходи до підвищення економічної стабільності підприємства з урахуванням питань охорони праці	14	2	2	-	10	12	-	1	-	11
Усього годин	120	22	18	-	80	120	2	12	-	106

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Аналіз та розробка організаційної структури системи економічної безпеки на середніх та великих підприємствах	2	2
2.	Економічна безпека підприємства як захист від негативних впливів (загроз)	2	2
3.	Економічна безпека підприємства як стан стійкості чи рівноваги або ефективного використання його ресурсів.	2	2
4.	Економічна безпека як захист від методів кримінальної конкуренції	2	1
5.	Дослідження економічних ризиків різних галузей промисловості	2	1
6.	Персонал і оплата праці на підприємстві (показники продуктивності трудових ресурсів підприємства; нормування праці; класифікація витрат робочого часу; аналіз використання робочого часу, організація оплати праці).	2	1

7.	Показники ефективності виробничо-господарської діяльності (прибуток підприємства, методи планування; механізм формування, оподаткування і розподілу прибутку підприємства, рентабельність продукції, виробництва, капіталу, продажів)	2	1
8.	Економічна оцінка збитку від виробничого травматизму і професійної захворюваності	2	1
9.	Оцінка соціально-економічної ефективності заходів щодо поліпшення умов і охорони праці	2	1
Усього		18	12

Форми та методи навчання

Методи навчання – демонстраційні.

Технології навчання – імітаційні та неімітаційні, застосування практичних та навчальних кейсів.

Засоби навчання - комп'ютерні та мобільні системи і мережі, мультимедійний проектор.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

інструменти, обладнання, мультимедійне та програмне забезпечення, інтерактивні дошки, використання яких передбачається навчальною дисципліною

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/ результатів навчання

Поточний та підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти проводиться в усній, письмовій та в комп'ютерній формах і оцінюється в межах 100 балів (практична складова 60 балів, модульна складова 40 балів). Здобувач вищої освіти набирає бали за виконання певних видів робіт (виконання практичної, самостійної роботи, опитування за матеріалом, тощо) в межах тем навчальної дисципліни. Для отримання **заліку** здобувачу вищої освіти необхідно набрати не менше 60 балів, виконати практичні заняття та здати модульну складову у вигляді комп'ютерного тестування. Структуру та зміст контрольних питань та завдань визначає викладач керуючись діючих нормативних документів університету.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за темами навчальної дисципліни

Назва теми	Бали	Форма контролю
	Денна форма	
Практичні заняття		
Аналіз та розробка організаційної структури системи економічної безпеки на середніх та великих підприємствах	7	Виконання завдань
Економічна безпека підприємства як захист від негативних впливів (загроз)	7	Виконання завдань

Економічна безпека підприємства як стан стійкості чи рівноваги або ефективного використання його ресурсів.	7	Виконання завдань
Економічна безпека як захист від методів кримінальної конкуренції	7	Виконання завдань
Дослідження економічних ризиків різних галузей промисловості	7	Виконання завдань
Персонал і оплата праці на підприємстві (показники продуктивності трудових ресурсів підприємства; нормування праці; класифікація витрат робочого часу; аналіз використання робочого часу, організація оплати праці).	7	Виконання завдань
Показники ефективності виробничо-господарської діяльності (прибуток підприємства, методи планування; механізм формування, оподаткування і розподілу прибутку підприємства, рентабельність продукції, виробництва, капіталу, продажів)	6	Виконання завдань
Економічна оцінка збитку від виробничого травматизму і професійної захворюваності	6	Виконання завдань
Оцінка соціально-економічної ефективності заходів щодо поліпшення умов і охорони праці	6	Виконання завдань
Усього практичні заняття	60	-
Усього поточна складова оцінювання	60	-
2. Підсумкова складова оцінювання		
Модульний контроль №1	20	-
Модульний контроль №2	20	-
Разом за модульною складовою	40	-
Всього	100	-

Оцінювання завдань поточного (модульного) контролю

Рівень складності завдань	Кількість завдань в білеті	Оцінка завдань (бали)	
		за одне	загальна
Економіка охорони праці Рів1.doc	26	0.5	0-13
Економіка охорони праці Рів2.doc	5	1	0-5
Економіка охорони праці Рів3.doc	1	2	0-2
Всього	32		20

Перелік нормативних документів університету що регулюють порядок оцінювання та проведення контрольних заходів:

✓ Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти <http://ep3.nuwm.edu.ua/5040/>;

✓ Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/21123>

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна

1. Довбенко Т.О., Abdullayev K.N., Білан Т.Р., та ін. Економічна безпека національного енергетичного сектору в умовах глобалізації: колективна монографія / За заг. ред. О. Л. Гальцової. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 280 с.
2. Кухнюк О.М., Кусковець С.Л., Довбенко Т.О. Інженерні рішення в охороні праці: навчальний посібник, Рівне, 2024 р. 326 с. (внесок автора Довбенко Т.О. 2,96 д.а)
<http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/29810>
3. Довбенко, Т. О. (2023). Вивчення професійних ризиків на підприємстві з виготовлення сухих будівельних сумішей. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування (1(101)). с. 191-198.
<http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/26623>
4. Довбенко, Т. О. (2022) Міжнародні імперативи системи менеджменту гігієною та безпекою праці. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування (1(97)). с. 346-354. <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/24757>
5. Довбенко, Т. О. (2021) Особливості розвитку, формування та організації умов праці. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування (1(93)). с. 328-337.
<http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/22710>
6. Економіка праці та соціально-трудова відносини: підручник / Л.М. Ільч, О.В. Акіліна – К. : Київський ун-т ім. Бориса Грінченка, 2020. – 952 с.
7. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.2003 р. № 2695-XII : станом на 25 лютого 2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>
8. Кодекс законів про працю України : станом на 25 лютого 2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/go/322-08>

Допоміжна

1. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 01 липня 1993 р. № 3356-XII: в редакції від 04.10.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3356-12>
2. Закон України «Про соціальний діалог в Україні» від 23 грудня 2010 року № 2862-VI : станом на 25 лютого 2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17> Декларація МОП основних принципів та прав у світі праці : ухвалена Міжнародною конференцією праці 18 червня 1998 р. : станом на 25 лютого 2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=993_260
3. Конвенція про допомогу особам, котрі є безробітними з незалежних від них обставин № 44 : станом на 25 лютого 2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_204
4. Меморандум про взаєморозуміння щодо реалізації Програми гідної праці МОП для України на період 2016–2019 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ips.ligazakon.net/document/view/MU16042>

Інформаційні ресурси в Інтернет

До складу інформаційних ресурсів навчальної дисципліни входять:

1. Кабінет Міністрів України URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.
2. Законодавство України URL: <http://www.rada.kiev.ua/>.
3. Пенсійний фонд URL: <https://www.pfu.gov.ua/>
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського URL: <http://www.nbu.gov.ua/>.
5. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) [URL: <http://www.libr.rv.ua/>.

Поєднання навчання та досліджень*

Під час вивчення дисципліни студенти можуть залучатися до написання тез-доповідей для опублікування в науково-популярних виданнях, а також брати участь в університетських студентських наукових конференціях та залучатися до роботи в наукових гуртках

Політика викладання та навчання

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

- Навички комунікації
- Вміння працювати в критичних умовах
- Вміння брати на себе відповідальність за прийняті рішення
- Лідерство + самостійність у професійних діях
- Успішна робота в команді
- Необхідність управляти своїм часом
- Здатність логічно і критично мислити

Дедлайни та перескладання

1. Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>.

2. Перездача модульних контролів здійснюється згідно <http://nuwm.edu.ua/struktturnipidrozdi/навч-тсентр-незалежно-отсiniuvannia-znan/dokument>.

3. Оголошення стосовно дедлайнів здачі та перездачі оприлюднюються на сторінці MOODLE <http://exam.nuwm.edu.ua/>

Неформальна та інформальна освіта

Здобувачам вищої освіти можливе перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно положення <http://nuwm.edu.ua/sp/neformalna-osvita> На платформах edEx, FutureLearn та інших подібних можна самостійно опанувати матеріал для перезарахування результатів навчання

Правила академічної доброчесності

1. Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в НУВГП <https://nuwm.edu.ua/sp/dokumenti>
2. Кодекс честі студентів <https://nuwm.edu.ua/sp/dokumenti>

Вимоги до відвідування

Не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Студент має право оформити індивідуальний графік навчання згідно відповідного положення <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/> При об'єктивних причинах пропуску занять, необхідно самостійно відпрацювати пропущений матеріал і захистити його. <https://exam.nuwm.edu.ua/> Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП. <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/42>

Автор
Доцент КОПБЖ

Тетяна ДОВБЕНКО

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №832
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC003040000009B6C3700C8C2C100